

SLOVENCI V SRBIJI USTANOVILI NACIONALNI SVET

Na elektorski skupščini z dne 6. junija 2010, je na Ministrstvu za človeške in manjšinske pravice v Beogradu izvoljen Nacionalni svet slovenske narodne manjšine, ki šteje 15 članov, in sicer: Vladimir Uršič predsednik, Rajko Marić podpredsednik in člani, dr. Maja Đukanović, Aleksandar Gruden, Željko Kljun, Anica Sabo, Zoran Ulić, Slobodan Kodela, mag. Milena Spremo, Zdravko Starc, akademik dr. Jovan Šetrajić, Silva Martinec, Zoran Jovičić, Ivan Zavrtnik, ter Vera Novković.

Status častnega člana Nacionalnega sveta so dobili prof. dr. Jurij Bajec, prof. dr. Ranko Dergenc in msgr. Stanislav Hočevar, beograjski nadškof in mitropolit. V odbore in druga konsultativna telesa Nacionalnega sveta so, poleg članov, vključeni tudi Dejan Simić, Zoran Mandelc, Miroslav Piljušić, Ivan Doberšek, Ivica Gruden, Štefanija Stojanović in Igor Race. Za tajnico je imenovana Vida Popović. Tako so v delo Nacionalnega sveta vključeni vsi elektorji in tisti, ki so prispevali k uspešni ustanovitvi Nacionalnega sveta

Institut nacionalnega sveta po Zakonu o nacionalnih svetih narodnih manjšin (Ur. l. R Srbije št.72/2009), pomeni visok pravni standard na področju zaščite pravic in svoboščin narodnih manjšin v pravni regulativi Republike Srbije, ki nacionalnim manjšinam omogoča pravice na posameznih področjih, kakršnih zagotovo ni v večini drugih evropskih držav, tako da ne gre le za redki primer zaščite pravic narodnih manjšin, temveč gre za nekaj, kar lahko postane tudi vzorčni model za primerjalno zakonodajo.

Nacionalni svet predstavlja narodno manjšino na področju izobrazbe, kulture, obveščanja v jeziku narodne manjšine in uradne rabe jezika in pisave, sodeluje v procesu odločanja ali odloča o vprašanih s teh področij, ter ustanavlja inštitucije, gospodarske družbe in druge organizacije s teh področij. Zakon nacionalnim svetom praktično omogoča status partnerja in svetovalnega telesa na omenjenih področjih.

Pristojnosti nacionalnega sveta so številne. Na področju izobraževanja nacionalni svet lahko, v skladu z zako-

splošne osnove predšolskega programa, učne načrte in programe osnovnega in srednjega izobraževanja, ter osnove vzgojnega programa, za vsebine, ki izražajo posebnosti narodne manjšine, lahko predlaga program osnovne in srednje izobrazbe za jezik nacionalne manjšine z elementi nacionalne kulture, lahko izrazi mnenje in delegira predstavnike v določene izobraževalne inštitucije.

Nacionalni svet lahko, v skladu z zakonom, ustanovi inštitucije kulture v namen ohranjanja, izboljšanja in razvoja kulturne posebnosti, ter ohranjanja nacionalne identitete narodne manjšine, lahko uresničuje pravice in obveznosti utemeljitelja, določi, katere ustanove in prireditve s področja kulture imajo poseben pomen za ohranjanje, izboljšanje in razvoj posebnosti ter nacionalne identitete narodne manjšine, določi strategijo razvoja kulture narodne manjšine, sproži postopek pred pristojnim organom ali ustanovo za določanje statusa z zakonom zaščitenih premičnih ali nepremičnih kulturnih dobrin, ki so pomembne za

slovenske narodne manjšine. Posebna zahvala za podporo in pomoč gre Uradu vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu.

nom, ustanavlja vzgojne in izobraževalne inštitucije, inštitucije dijaškega in študentskega standarda, ter opravlja pravice in obveznosti ustanovitelja, predlaga Nacionalnemu prosvetnemu svetu

narodno manjšino; predlaga uporabo varnostnih ukrepov, sanacij in rekonstrukcijo kulturnih dobrin, izrazi mnenja in predloge v postopku izdelave prostornih in urbanističnih načrtov v enoti lokalne

samouprave, v kateri se nahajajo kulturne dobrine, ki so pomembne za narodno manjšino, predlaga prekinitve izvajanja prostorskih in urbanističnih načrtov, v kolikor meni, da se s tem ogrožajo kulturne dobrine, ki so pomembne za nacionalno manjšino in druge pristojnosti.

Na področju obveščanja, nacionalni svet lahko, na način določen z zakonom, samostojno ali skupaj z drugo pravno osebo, ustanavlja inštitucije in gospodarske družbe za opravljanje časopisno-založniške in radio-televizijske dejavnosti, tiskanje in reprodukcijo posnetih medijev in opravlja pravice in obveznosti ustanovitelja, daje predloge Republiški radiodifuzni agenciji v zvezi z izdelavo Strategije razvoja radiodifuzije; predlaga razporeditev sredstev iz javnega razpisa iz proračuna sredstev, ki se podelijo na podlagi javnega razpisa iz proračuna republike, avtonomne pokrajine ali enote lokalne samouprave, pravnim in fizičnim osebam, ki se ukvarjajo z informiranjem v jeziku nacionalne manjšine; predlaga in posreduje mnenja v zvezi s poročilom upravnega in programskega odbora Radiodifuzne ustanove Srbije in Radiodifuzne ustanove Vojvodine, ter predlaga in priporoča programe v jeziku nacionalne manjšine; posreduje mnenja in predloge Svetu Republiške radiodifuzne agencije, v zvezi z informiranjem v jeziku nacionalne manjšine; določa predstavnika v Svetu Republiške radiodifuzne agencije,

ki sodeluje v njegovem delu brez pravice do odločanja, ko so v obravnavi vprašanja v zvezi z informiranjem v jeziku nacionalne manjšine; opravlja tudi druge dejavnosti s tega področja, določene z zakonom in drugimi predpisi.

Nacionalni svet ima tudi številne pristojnosti na področju uradne rabe jezika in pisave nacionalne manjšine.

Nacionalni svet, v skladu z zakonom, sodeluje z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami, z državnimi organi, organizacijami in ustanovami v matičnih državah, ter z nacionalnimi sveti ali podobnimi telesi narodnih manjšin v drugih državah.

Posamezni pravni akti državnih organov iz čl. 12. do 15, čl. 17. in 18, ter čl. 20. do 22. Zakona o nacionalnih svetih narodnih manjšin, ki so sprejeti brez ustreznega predloga ali mnenja nacionalnega sveta, so protizakoniti, oziroma nični.

Navedene in ostale pristojnosti nacionalnega sveta naj bi pripadnikom slovenske narodne manjšine omogočile sodelovanje v javnih zadevah, ki so pomembne za ohranjanje njihove posebnosti, pa tudi določeno stopnjo samostojnosti v teh zadevah, spoštujoč pravni red in obveznosti, ki jih pripadniki manjšin imajo kot državljani Republike Srbije.

Vladimir Uršič

Prevedla: Maja Đukanović

Pogovor z: DR. BORIS JESIH

Dr. Boris Jesih, državni sekretar v Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu je bil marca meseca na obisku v Srbiji. Glavni namen obiska je bil sestanek s predstavniki slovenske skupnosti na temo ustanovitve nacionalnega sveta slovenske manjšine v Srbiji.

Dr. Boris Jesih se je rodil leta 1956 v Mariboru. Po diplomu iz politologije na FSPN v Ljubljani (sedaj Fakulteta za družbene vede - FDV) se je leta 1980 zaposlil na Inštitutu za narodnostna vprašanja, kjer je višji znanstveni sodelavec ter član upravnega odbora. Na FDV-ju je magistriral (1992) in doktoriral (2003) z disertacijo *Politična participacija narodnih manjšin: primer koroških Slovencev*. Na mesto državnega sekretarja, kjer pri delu pomaga ministru, pristojnemu za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjanu Žekšu, je imenovan 22. novembra 2008.

1. *Gospod dr. Jesih, kakšen je bil cilj vašega obiska v Beogradu in Srbiji?*

Najprej bi pozdravil vaše bralce v imenu ministra dr. Boštjana Žekša, v svojem imenu in v imenu svojih strokovnih sodelavcev, posebej Aleša Selana, ki je zadolžen za sodelovanje s Slovenci v Srbiji in me spremlja na tem obisku.

To je moj prvi delovni obisk Srbije v funkciji državnega sekretarja na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Strokovni sodelavci na Uradu ter vodstvo Veleposlaništva v Beogradu so me zato najprej seznanili s stanjem slovenske skupnosti v tej državi in z aktualnimi odprtimi vprašanji. Jasno je, da je že nekaj časa prioriteta slovenske skupnosti in s tem Urada, da bi prišlo do uspešne ustanovitve nacionalnega sveta slovenske narodne skupnosti v Srbiji. Z veliko pomočjo Urada je slovenska skupnost na tem prostoru sicer že v začetku leta 2009 uspela zbrati takrat 3.000 podpisov in izvoliti potrebno število elektorjev po tedaj

veljavnih predpisih, vendar pa se je prav v tem času pripravljala novi zakon, ki ureja ustanavljanje in delovanje nacionalnih svetov, zato je bilo od septembra 2009 dalje potrebno celoten proces začeti na novo. Ker je ta zakon postavil drugačne pogoje za ustanovitev nacionalnega sveta, je slovenska skupnost imela v začetku nekaj težav pri vpisovanju v posebne volilne imenike, ki so novost. Razumljivo je, da so bili ljudje zmedeni, posebej še v luči dogodkov z začetka leta 2009. Glavni namen mojega obiska je bil torej sestanek s predstavniki slovenske skupnosti na temo ustanovitve nacionalnega sveta v skladu z novo zakonodajo. Ta sestanek je potekal v prostorih veleposlaništva, pogovarjali pa smo se o tem, kako preseči težave, s katerimi se je skupnost soočila in s skupnimi močmi ter koordinirano akcijo vseh prisotnih vendarle pripeljati ta proces do uspešnega zaključka. Lahko rečem, da sem s sestankom v celoti zadovoljen, saj so predstavniki vseh društev in tudi veleposlaništva izrekli enotno voljo in pokazali veliko pripravljenost za sodelovanje.

V sklopu obiska si bom ogledal tudi delovanje slovenskih društev, a ker s kolegom Selanom ostajava le dva dni, bova lahko obiskala le najstarejši slovenski društvi – novosadsko »Kredarico« in beograjsko »Savo«.

2. *Kaj pomeni formiranje Nacionalnega sveta slovenske narodne skupnosti v Republiki Srbiji za Slovence v Srbiji?*

Slovenci v Srbiji so prve korake v smeri ustanavljanja nacionalnega sveta storili že v letu 2004. Minilo je nekaj let in potrebno je bilo veliko dela, da smo dosegli ustrežno usklajenost skupnosti po vsej državi, vendar so bili tukajšnji Slovenci vedno pripravljani vložiti ustrezne napore v to smer. Že iz vsega tega se vidi, da so sami prepoznali možnost, ki jo daje srbska zakonodaja za formiranje tega telesa, kot njim zelo koristno. Nacionalni svet ne predstavlja le slovenskih društev v Srbiji, ki jih je v tem trenutku trinajst, temveč predstavlja celotno slovensko skupnost, vse v Srbiji živeče osebe, ki se čutijo kot Slovenci oz. čutijo svoje slovenske korenine. Takih ljudi je po naših ocenah vsaj 10.000 in tudi to je podatek, ki priča o pomenu nacionalnega sveta. Z njim slovenska skupnost postaja

nosilec kolektivnih pravic in dobiva svoj glas v celi paleti zadev manjšinske narave v odnosu do vseh nivojev oblasti. Seveda je najprej potrebno počakati na uspešno ustanovitev nacionalnega sveta in na to, da čas prinese prve izkušnje iz njegovega delovanja, da bomo lahko konkretnije ocenili pomen tega telesa, vendar pa je nesporno, da narodna skupnost, ki ji tega organa ne uspe ustanoviti, v primerjavi z drugimi narodnimi skupnostmi v Srbiji zaostaja. Potrebno je storiti vse, da gremo v korak s časom in uporabljamo pravice, ki nam jih zakonodaja omogoča.

3. *Po Zakonu o varstvu pravic in svoboščin narodnih manjšin, ki je bil sprejet v Srbiji 26. februarja 2002, lahko nacionalni sveti ustanavljajo ustanove na področju izobraževanja, kulture in medijev. Kaj konkretno to pomeni?*

Gre za poseben sklop vprašanj iz skupine, ki sem jo prej imenoval »zadeve manjšinske narave«. Vsaka narodna skupnost namreč stremi k temu, da bi ohranjala svojo identiteto, posebej na kulturnem in izobraževalnem področju. Nacionalni svet je pri tem kot pravna oseba lahko nosilec teh aktivnosti, pri tem pa lahko računa na finančno in siceršnjo pomoč srbskih oblasti. Gre za pravico, ki je enaka za vsako narodno skupnost. Pri čemer pa je jasno, da se približno 20 narodnih skupnosti v Srbiji po številčnosti in tudi določenih drugih parametrih vendarle razlikuje, zato bo udeležanje teh možnosti od ene do druge različno. Kot rečeno, potrebno bo počakati določeno obdobje, da bomo videli, kaj konkretno se bo iz tega razvilo za slovensko skupnost, računamo pa na to, da bo slednja še naprej dejavna pri uresničevanju svojih pravic.

4. *Po zadnjem popisu prebivalcev (leta 2002) v Republiki Srbiji živi 5.401 Slovencev. Predvidoma je na prostoru Srbije vsaj 10.000 oseb slovenskega porekla. Kako jim vaš Urad pomaga ohranjati narodno identiteto? Ali se je težko upreti asimilaciji?*

Urad pomaga na več načinov, glavni način je dodeljevanje finančnih podpor za redno delovanje in posamezne posebne

projekte slovenskih društev, ki delujejo na območju Srbije. Slovenska društva na tem prostoru nimajo dolge tradicije (za časa skupne države je delovanje slovenskih društev povsod po Srbiji postopoma ponehalo, tako da so novoustanovljena društva začeli odpirati šele koncem prejšnjega in posebej še v začetku novega tisočletja), pripadniki slovenske skupnosti pa v splošnem ekonomskem smislu delijo usodo ostalega prebivalstva Srbije in tako nimajo obsežnih lastnih sredstev, ki bi omogočala društvom lastne prostore in normalno delovanje. Iz tega vidika je finančna pomoč Urada ključnega pomena. Ni pa naša pomoč samo finančne narave. Pozorno spremljamo stanje na terenu in po potrebi posredujemo, tako da organiziramo delovne obiske, informativne seminarje, nabirke knjig, sestanke z vodstvi slovenskih društev ali slovenskimi diplomati. Sodelujemo skupaj z drugimi organi, npr. Ministrstvom za šolstvo, pri prizadevanjih za uspešno organizacijo slovenskega dopolnilnega pouka. Skrbimo za dodeljevanje štipendij za Slovence s stalnim prebivališčem zunaj države, ki bi radi študirali v Sloveniji ali prišli v Slovenijo na poletno ali zimsko šolo slovenskega jezika. Kolikor nam čas in precejšnja oddaljenost dopuščata, se skušamo udeležiti kakšnih večjih dogodkov v skupnosti. Posebno vlogo imamo v procesu dodeljevanja slovenskega državljanstva za aktivne pripadnike skupnosti. Prav vsakomur pa smo na voljo za pogovor in ne bi verjeli, kolikokrat je prav ta element odločilen za posameznika ali društvo. Treba se je namreč zavedati, da prostovoljci v slovenskih društvih vlagajo velike napore v to, da ta društva lahko uspešno delajo. Tovrstna vsakodnevna aktivnost teh ljudi se širši skupnosti včasih zdi samoumevna, na Uradu pa dobro vemo, da je za to potrebno odrekanje.

Kar se tiče vašega vprašanja o asimilaciji. Ta je seveda prisotna in naši ukrepi so usmerjeni v to, da njeno napredovanje skušamo zaustaviti oziroma upočasniti. Poleg naših ukrepov so seveda pomembni tudi ukrepi srbskih oblasti, da skratka oboji spoznamo, da slovenska skupnost v Srbiji koristi obema stranema. V današnji ekonomski situaciji je vloga pripadnikov narodnih skupnosti izjemno pomembna tudi za navezovanje gospodarskih stikov, saj podrobno poznajo situacijo in mentaliteto v obeh okoljih. Vse to pa seveda izhaja iz dobrih in prijateljskih odnosov med Slovenijo in Srbijo, ki stalno napredujejo.

5. Kaj novega je vaš Urad že pripravil za Slovence v tujini oziroma v Srbiji?

V zadnjem času smo vzpostavili spletni portal www.sloveneci.si, namenjen vsem Slovincem po svetu, ki ga v sodelovanju z njimi tudi dopolnjujemo in izboljšujemo. Na njem imajo vsi možnost lastne predstavitve in oglaševanja svojih prireditev, tam je mogoče dobiti tudi različne koristne informacije in povezave.

Trenutno imamo v teku en zanimiv projekt, ki ni primarno usmerjen v društva, katerim sicer posvečamo večino svojega dela in sredstev, temveč je usmerjen tudi k tistim ljudem, ki večkrat zaradi prezaposlenosti ne najdejo svojega mesta v društvih. Gre za vrhunske slovenske znanstvenike po vsem svetu, s katerimi stopamo v kontakte in v dogovoru z njimi sestavljamo poseben imenik, ki bo javno dostopen. Na ta način želimo izboljšati medsebojne stike, srednjeročno pa je predvideno tudi to, da bi te ljudi povabili, da določen del svojega delovanja opravijo v Sloveniji in bi za to skušali zagotoviti dodatna finančna sredstva. Kot veste je predstojnik Urada akademik prof. dr. Boštjan Žekš bivši dolgoletni predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Večina našega delovanja je sicer določena z ustavnimi obveznostmi, iz že zgoraj povedanega je tudi nujno, da v večjem delu ostajamo konstantni, da se lahko društva zanesejo na našo pomoč.

Posebej za Slovence v Srbiji pa se v zadnjem času trudimo, da bi postopoma povečevali našo finančno podporo skupnosti. V sklopu tega bomo poskušali realizirati nekaj konkretnih stvari, od katerih bi na tem mestu omenil morebitno selitev beograjskih Slovencev na novo lokacijo na Terazijah.

Slavka Sunajko in Dušan Marčetić

**Vljudno prosimo vse člane,
ki niso priložili potrebne dokumentacije
ali niso plačali članarine za leto 2004 - 2010,
da to nujno storijo v najkrajšem roku.**

France Mihelič

France Mihelič

INTERVJU - Jadranka Šturm Kocjan

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali nekega člana. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva, potem tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delu, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

V tej številki Biltena se pogovarjamo z Jadranko Šturm Kocjan, začasno odpravnico poslov Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu. V Beograd je prišla pred petimi leti, in se je diskretno, toda dovezno in z veliko energije angažirala v povezivanju društev Slovencev iz cele Srbije z matico. Podpirala je učenje slovenščine in srečanja mladih, vedno izjemno pozorna tudi do starejše populacije Slovencev živčih zunaj domovine. V spominu nam bo še posebno ostalo praznovanje stotega rojstnega dne gospoda Odonu Vertovška, kar je skrbno, iz srca, organizirala v prostorih Veleposlaništva. To je bil trenutek, v katerem smo se vsi navzoči počutili kot del ene velike družine. Ta intervju je priložnost, da izvemo nekaj o Jadranki Šturm Kocjan.

1. Neposredna in komunikativna, se je Jadranka Šturm Kocjan, po prihodu v Beograd, v kratkem času, na svoj, poseben način seznanila s člani društva Sava. Bralcem našega Biltena bi bilo zanimivo, da Vas še bližje spoznajo. Povejte nam, prosim, nekaj o sebi in delu Slovenije iz katerega prihajate.

Sem Primorka, rojena v Postojni, a starša sta se kmalu preselila v Koper, kjer sem obiskovala osnovno šolo in gimnazijo. Živim v vasi Hrvatini nad Ankaranom, obožujem morje in Mediteran, kjer se v skladu z mojim imenom tudi najbolje počutim. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani sem zaključila študij psihologije in pedagogike in 15 let poučevala oba predmeta na Gimnaziji Koper. Kratek čas sem bila tudi ravnateljica te šole. V času 1992-1996 sem bila poslanka v slovenskem parlamentu, nato štiri leta generalna konzulka v Trstu in direktorica Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. Ravno kar sem zaključila mandat na slovenskem veleposlaništvu v Beogradu.

Rada imam glasbo in ples, gibanje v naravi, predvsem plavanje, hojo v hribe in smučanje. Cenim ljudi, ki so uspeli s svojim delom, so pošteni, iskreni in dobronamerni. Imam dva sinova, starejši je prof. športne vzgoje in športni fizioterapevt, mlajši pa je srednješolec, ima 14 let, zato se počutim še „mlada mama“.

2. Slovenija podpira ustanavljanje in dejavnosti društev Slovencev iz celega sveta. Za vse, ki živimo zunaj matice je to zelo dragoceno. Kako Vi gledate na to podporo, ki jo dobijamo iz Slovenije?

Tudi sama podpiram različne oblike organiziranosti Slovenk in Slovencev po svetu. Menim, da je to velikega pomena tako za vas, ki živite izven svoje matične domovine, kot za Republiko Slovenijo, ki lahko tudi preko teh društev utrjuje svoj državniški položaj ter uresničuje številne politične, gospodarske in kulturne nacionalne cilje. Republika Slovenija zelo skrbno spremlja delovanja vseh slovenskih društev po svetu in tudi slovenska zakonodaja je naklonjena podpori tem dejavnostim, čeprav se moramo zavedati, da so denarna sredstva v slovenskem proračunu omejena in ni vedno mogoče zadovoljiti vseh potreb in želja. Pomembno pomoč in podporo predstavljajo tudi slovenska veleposlaništva po svetu in upam, da je tudi veleposlaništvo v Beogradu bilo med njimi. Delo v društvi največkrat temelji na prostovoljnem delu njihovih članic in članov in to je tisto, kar v Sloveniji najbolj cenimo in se nikoli ne da v celoti poplačati. Občutek, da ste veliko naredili za ohranitev slovenskega jezika in kulture v tujini, je gotovo največje zadoščenje.

3. Vsi, ki Vas poznamo in sodelujemo z Vami smo z razočaranjem sprejeli dejstvo, da se vračate v Slovenijo. Ko izide ta številka Biltena, v katerem bodo člani društva in vsi zainteresirani imeli priložnost brati ta intervju, ne boste več v Srbiji. Ali imate kakšno sporočilo za člane Društva?

Vse članice in člane Društva najprej prav lepo pozdravljam in se vam ob tej priložnosti iskreno zahvaljujem za vse, kar ste v zadnjih letih naredili za krepitev slovenstva v Beogradu. Med vami sem se počutila zelo dobro, skupna srečanja so me navdajala s prijetnim občutkom domačnosti in pristnosti. Ponosna sem na mlajšo generacijo, ki se zavzeto in uspešno uči slovenskega jezika ter ima pri

tem spodbudo staršev, babic in dedkov. Velikega pomena so bile aktivnosti pri oblikovanju Nacionalnega sveta slovenske manjšine in želim vam, da bi preko njega še uspešneje uresničevali svoje naloge in cilje. Ne pozabite na sodelovanje z drugimi slovenskimi društvi po Srbiji, saj boste le skupaj in enotno lahko celovito krepili svoj položaj znotraj Srbije in do Slovenije.

4. Ali bi radi kaj posebej poudarili, pripomnili, zamerili ali pohvalili, kar pa ni zajeto v vprašanjih?

Nima posebnih pripomb, želim si, da bi ostali v stiku, saj sem med vami našla prave prijatelje, ljudi odprtega in dobrega srca. To se mi zdi še posebej pomembno v času, ki ga živimo, ko so stiske ljudi lahko velike in hude. Pomembno je, da si prisluhnemo, si pomagamo, da ne pozabimo na starejše in bolne. Meni lahko pišete na mail:jadranskasturm@gmail.com ali domov: Hrvatini 19D, 6280 Ankaran, Slovenija.

5. Na koncu bi Vas prosila, da našim bralcem priporočite pesem, ki Vam je posebno pri srcu. V vsaki številki objavimo izvirno ljudsko pesem, katero potem radi pogosto zapojemo na naših srečanjih. Katero bi nam priporočili?

Ena od mojih najljubših pesmi je „Barčica po morju plava“. Če jo boste zapeli, se spomite na slovensko morje, ki je naše najpomembnejše „okno v svet“ in name, seveda!

Vaša Jadranka

Anica Sabo

KONCERT MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA IZ NOVEGA MESTA

V soboto, 26. junija 2010, je v Cerkvi blažene djevice Marije bil koncert mešanega pevskega zbora Pomlad iz Novega mesta. S koncertom so popestrili proslavo Dneva društva Slovencev Sava v Beogradu. Pred začetkom koncerta je Pojoča družba društva Sava, z zborovodkinjo Božico Toskić, izvedla pet ljudskih pesmi (*Kje so tiste stezice, Bim Bam, Zabučale gore, Teče mi, teče voudica in Škrjanček poje*). Bila je to dragocena in prijetna priprava za nastopajoči koncert.

Pevski zbor Pomlad je bil ustanovljen leta 1992. O njegovi uspešni dejavnosti pričajo številni koncerti ter uspehi na tekmovanjih v domovini in inozemstvu. Naj omenimo le najbolj pomembne: na mednarodnem tekmovanju v petju Canto sul Garda v Italiji so si priborili zlato priznanje (l. 1999), zmagali so v kategoriji del domačih avtorjev na Petem mednarodnem tekmovanju v Prijedoru (BiH) leta 2000, dobili zlato in srebrno priznanje na

mednarodnem tekmovanju v Bratislavi (Slovaška), dva zlata priznanja in absolutni Grand Prix kot zmagovalci na državnem tekmovanju v Olomoucu (Češka) leta 2009, dve bronasti in štiri srebrne plakete na državnem tekmovanju Naša pesem v Mariboru (zadnje srebrno priznanje v aprilu 2010). Ustvarili so pomembna gostovanja v Italiji, Portugalu, Argentini in Čilu. Pevski zbor Pomlad je nosilec dveh projektov: PESEM POVEZUJE, s katerim si prizadeva za popularizacijo zborovskega petja in POPMLAD, s poudarkom na razširjanju zanimanja za zborovsko ustvarjanje med mladimi. Izdali so tudi dve zgoščenci, sodelujejo z znanima slovenskima glasbenima skupinama (Dan D in Siddharta). Zbor sugestivno in strokovno vodi Fernando Pablo Mejias.

Program koncerta je zamišljen tako, da prikaže širok repertoar, poudari njegove številne kvalitete in ustreže občinstvu. Koncert se je začel z navdihnjeno interpretacijo skladbe *Alleluia* Jacobusa Gallusa. Beograjsko občinstvo ima bolj redko priložnost poslušati renesansne polifone zborovske (a cappella) stvaritve, zato je ta skladba bila deležna posebne pozornosti. Poslušali smo tudi *Ave verum corpus* Orlanda di Lassa, ki pripada istemu stilskemu obdobju. V program so uvrstili tudi skladbo velikega srbskega mojstra zborovskega zvoka, Stevana

St. Mokranjca. Njegova skladba *Svijat* v razkošnem zborovskem zvoku je bila izvedena stilistično pravilno. Glede na to, da so med občinstvom bili večinoma člani društva je razumljivo, da so obdelave slovenskih ljudskih pesmi bile zelo tople sprejete. Poslušali smo učinkovito in dinamično pesem *Dajte, dajte* v priredbi A. Kumarja. Poleg te pesmi je pevski zbor izvedel skladbo *Drmulica je zvo mlana* v priredbi L. Lebiča in *Zeleni Jurij* v priredbi M. Doviča. V drugem delu programa je bila prevladujoča črna duhovna glazba (*God's gonna set this world on fire, I want to thank you Lord, Good news, If I got my ticket*).

Izbira skladb je pričevala o bogatem sporedu in je pevskemu zboru dala priložnost, da pokaže svoje kvalitete. Zlasti imponira jasna dikcija in sposobnost prepričljivega petja v štirih jezikih. Vsklajenost partitur, ki je bila posebno izražena v tihi dinamiki, je prispevala k prepričljivosti interpretacije. Ansambl je med celim koncertom pokazal visoko raven koncentracije in pozorno spremljal dirigenta, ki je zanesljivo vodil program. Občinstvo je z dolgotrajnim ploskanjem nagradilo vsako skladbo in je tako nedvomljivo izkazalo svoje mnenje.

Anica Sabo

Prevedla: Dušanka Tomić

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK V PANČEVU Ob ustanovitvi Društva „Slovenac“ v Pančevu

Kulturni dan Slovenije je slovesno praznovan v dvorani Kulturnega centra v Pančevu, 8. februarja 2010. France Prešeren je največji slovenski poet, Prešernov dan pa je državni praznik v Sloveniji in je dela prost dan. Dan, ki povezuje vse Slovence v deželi in po svetu, dan, ki prispeva k ohranjanju in razvoju slovenskega jezika in kulture.

V Srbiji deluje 13 slovenskih društev, v katerih se praznuje Prešernov dan. Zadnja štiri leta Veleposlaništvo Republike Slovenije v Beogradu tudi zaznamuje kulturni praznik s programom v različnih društvih. Letos je proslava, v organizaciji Veleposlaništva, bila v našem najmlajšem društvu, društvu „Slovenac“ iz Pančeva. Predsednik novoustanovljenega društva

„Slovenac“, gospod Ivan Kompara, je povedal da se bo društvo ukvarjalo z negovanjem slovenske tradicije in kulture na teh prostorih.

Začasna odpravnica poslov v Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu, gospa Jadranka Šturm-Kocjan je poudarila v svojem nagovoru: „Misel o Prešernu spodbuja čuvstvo ponosa na svoj jezik, kulturo, umetnost, pa tudi na državnost, ker slovenski kot državni jezik Republike Slovenije, dopolnjuje raznolikost evropskih kultur in različnost jezikov. Pravica do uporabe lastnega jezika, kulture in nacionalne ravnopravnosti, kot tudi spoštovanje različnosti, so vrednote vsakega naroda obenem pa skupne evropske vrednote. Te so del osnovnih človeških pravic...“

Poleg predstavnikov Veleposlaništva sta v koncipiranju programa sodelovali Maja Đukanović in Anica Sabo iz našega Društva „Sava“. Program so realizirali člani društev „Sava“ iz Beograda, „Kredarica“ iz Novega Sada in „Emona“ iz Rume.

Znana igralka Anica Dobra je recitirala Prešernove pesmi *Strunam* in *Zapuščena*, Nataša Zdovc pa pesem *Kam*. Izvedene so skladbe slovenskih skladateljev: *Strune* Davorina Jenka (verzi Franceta Prešerna; priredba Anica Sabo), nastopali pa so: Ivan

Nino Debeljak (solo bariton), Milena Moravčević (spremni vokal), Nevena Glišić (flavta), Imre Sabo (violina), Atila Sabo (viola) in Marija Družijanić (klavir), potem je Marjeta Balaž zapela *Luna sije* skladatelja Jožeta Leskovarja, ob glasbeni spremljavi Marije Družijanić (klavir) in Imreta Sabo (violina).

Bogat program so izpopolnili tudi mladi učenci slovenskega jezika iz društva „Sava“. Sara Krstić je z navdihom recitirala pesem Daneta Zajca *Moja prva pesem*, pesmico Borisa A. Novaka *Najhitrejši vlakec na svetu* pa štiriletni Vanja Pavlović. Veliko simpatij sta pobrali sestri, Ivana Graovac in Teodora Radivojević, kateri sta skupaj zapeli slovensko narodno pesem *Rožic ne bom trgala*, na harmoniki pa ju je spremljal ponosni dedek, Ivan Debeljak.

Na koncu programa nas je skladba *Dunavski valovi*, skladatelja Ion Ivanovicia, katero so zaigrali Nevena Glišić (flavta), Imre Sabo (violina), Atila Sabo (viola) in Marija Družijanić (klavir), pospremila do sprejema, kjer smo se družili številni gostje, Slovenci iz vseh koncev Srbije.

Vladimir Smole
Prevedel: Saša Verbič

»POJOČA DRUŽBA« NA PROSLAVI EVROPSKI DNEVI OPERE Nastop v beograjskem Madlenijanumu

Od kadar so pred štirimi leti ustanovili proslavo: Evropski dnevi opere, se Opera in gledališče »Madlenijanum«, kot član združenja Opera Evrope, vedno udeležuje proslave tega opernega praznika. Letos 8. in 9. maja, se spored proslave istočasno udejanja v stotih opernih hišah v 22 evropskih državah. Skupna tema letošnje proslave je bila »Mostovi«, bolj natančno – »Opera – univerzalen most med kulturami« in je bila posvečena razlikam umetniškega izraza v ustvarjalnosti evropskih ljudstev.

Letošnja praznična manifestacija je imela tudi svojo posebnost – namreč uresničena je bila sijajna ideja, da se pri nas naredi »dodatna« proslava. Proslavlja se enotnost, oziroma skladnost raznoličnosti kultur velikega števila ljudstev, ki živijo v Srbiji. Če k temu dodamo dejstvo, da v Zemunu živi 20 različnih nacionalnosti, so Zemun in »Madlenijanum« najbolj naravna izbira za domačina ter nosilca tega projekta.

Nekaj besed o naših gostiteljih. Zemun je ena od Beograjskih občin (pripojen je Beogradu že leta 1929, čeprav je ta povezava bila vglavnem le administrativna), toda za njegove meščane je veliko več od tega. Znano je, da se Zemunci nikoli niso povsem počutili kot Beograjčani. Ker pač Zemun ima svoje posebnosti na katere so Zemunci zelo ponosni in občutljivi: svojo zgodovino, na katero je zelo vplival geografski položaj (na bregu reke Donave in blizu sotočja Save) kot tudi kulturni razvoj in identiteto. Podatki o kulturnem življenju mesta so skromni in se nanašajo v glavnem na zadnja tri stoletja. V zvezi z letošnjo proslavo nam je posebej zanimiv podatek, da je v 19. stoletju nosilec glasbenega življenja bilo prav zborovsko petje. Ker je Zemun vedno bil multinacionalna ter multikonfesionalna sredina, meščani so se takrat zbirali po nacionalni pripadnosti in v svojih cerkvah ustanavljali pevska društva (zbirali so se tudi po cehovski pripadnosti, ter so eno pevsko društvo, ki je bilo sestavljeno iz intelektualcev in trgovcev poimenovali »gosposka zadruga«.)

»Madlenijanum« je ustanovljen leta 1997 na mestu oziroma v stavbi nekdanjega gledališča prav za prav scene Ljudskega gledališča iz Beograda. Prvotna zunanja podoba tega gledališča iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja je bolj ustrezala soc-realističnemu modelu za kulturni dom, kot pa sodobnem

gledališču. »Madlenijanum« je kot prva komorna opera bil prva privatna opera na Balkanu, gosa Madlena Zepter pa njegova ustanoviteljica, donatorka in graditeljica. Tekom let dela in iskanj izbrani model so spreminjali in preizkušali, tako da je danes »Madlenijanum« znan kot opera-teater v katerem predvajajo opere in drame, balet ter mjuzikle. Če k temu dodamo še zadnje prenovitev iz leta 2005, ki je stala trinajst milijonov evrov dobimo eno najbolj reprezentativnih gledaliških stavb, ki umetnikom ponuja scensko – tehnične pogoje najnoveše generacije.

Ob koncu nedelje (8. in 9. maja) je »Madlenijanum« odprl svoj prekrasen prostor številnim gostom in obiskovalcem (v času med 13. in 20. uro), ki so lahko obiskali ter spremljali več različnih vsebin:

- prodajno razstavo ročnih izdelkov iz nacionalne dediščine gostov,
- razstavo Muzeja naivne in marginalne umetnosti iz Jagodine, ter Galerije naivne umetnosti iz Kovačice,
- maskersko delavnico na kateri so se zainteresirani obiskovalci seznanili s pripravami umetnikov pred nastopom, kakor tudi s skrivnostjo nastajanja opere skozi pripoved dolgoletnega inspicienta, tj. osebe ki nadzira in upravlja z delom za kulislami,
- najmlajši obiskovalci so se lahko udeležili proslave skozi delavnico, v okviru katere so risali nastope folklornih skupin, in kostumirane modele iz predstave,
- Turistično društvo Zemun je organiziralo ogled znamenitosti Zemuna in Beograda.

Najbolj zanimiv del predstave so bili nastopi kulturno – umetniških društev in zborov nacionalnosti, ki živijo v Srbiji. Nastopili so: zbor »Bratje Baruh« (Srbsko-židovsko pevsko društvo iz Beograda). Nemško združenje »Donau« iz Novega Sada, Madžarsko KD iz Bečeja »Petefi Šandor«, pa tudi slovaško, romunsko, hrvaško, makedonsko, rusinsko in ukrajinsko društvo.

Nam je najbolj pomemben nastop »Pojoče družbe« našega Društva Slovencev »Sava« iz Beograda. Nastopili so pred številnim občinstvom 8. maja ob 18 uri v avli »Madlenijanuma«. Na sceno

je prišlo 18 članic zbora z dirigentko gospo Božico Toskič. Navdihnjeno so izvedle 7 slovenskih ljudskih pesmi ter pokazale mojstrstvo tradicionalnega večglasnega petja. Dirigentka je zelo energično in zelo dobro vodila zbor ter dala izreden osebni pečat interpretacijam. V izrednem ambientu in akustičnem prostoru so zvoki znanih melodij v slovenskem jeziku naredili močan vtis na občinstvo. Občutki so bili številni in različni; radost in žalost, ponos in melanholija. Na obrazih prisotnih je lebdela nasmeh zadovoljstva, a nekatere oči so tudi malo zasolžile. Če bi se dalo pokukati v misli navzočih, bili bi vidni predeli naše prečudovite dežele, v kateri iz različnih razlogov, ne živimo.

Ob zapiranju letošnje manifestacije, kot vrhunec, so izvedli opero »Mandragola« srbskega skladatelja Ivana Jevtića, ki živi in dela v Parizu. Oblikovana je na podlagi znane komedije Niccolò Machiavellija. Pri ustvarjanju te opere je sodeloval internacionalni avtorski tim, zaradi tega je njeno izvajanje prispevalo k letošnji temi »Mostovi«, ker simbolizira povezavo med umetniki različnih ljudstev iz različnih držav. Iz Slovenije je v avtorski ekipi bila Meta Hočevnar.

Vesna Martinovski
Prevedel: Branko Zorko

Literarni večer v Kragujevcu: JERNEJ KOPITAR 200-LETNICA IZIDA PRVE SLOVENSKE SLOVNICE

Slovenska kulturna skupnost »Jernej Kopitar« iz Kragujevca, eno najmlajših slovenskih društev v Srbiji, je 14. maja 2010, s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, organizirala literarni večer na temo: Jernej Kopitar – 200-letnica izida prve slovenske slovnice. Poleg gospoda Dejana Simiča iz Kragujevca je v organizaciji sodelovala tudi učiteljica slovenščine v Srbiji, Rut Zlobec.

V prvem delu literarnega večera je dr. Maja Đukanović s Filološke fakultete v Beogradu spomnila na življenje in delo Jerneja Kopitarja, ter njegov prispevek jezikoslovju. Potem so nastopili mladi člani društva »Sava« iz Beograda in študentje slovenščine s Filološke fakultete v Beogradu, program pa je pripravila Zvonka Kajba, lektorica za slovenski jezik. Predstavili so slovensko ljudsko književnost, prebrali odlomke iz več pesmi in prevode, ki so jih sami zelo uspešno naredili. V prevodih v srbsčino so upošteevane vse značilnosti ljudskega pesniškega izročila – ritem, rime in besedišče.

Po programu je, seveda, sledil prijeten pogovor in druženje z organizatorji. Še ena lepa priložnost, da se člani različnih društev Slovencev v Srbiji med seboj bolje spoznamo in izvemo še nekaj iz slovenske kulture.

Maja Đukanović

DAN DRŽAVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Beogradu je s svečanim koncertom na Kolarcu, 22. junija 2010 proslavilo Dan državnosti. V veliki dvorani Kolarca je navzoče pozdravila Jadranka Šturm-Kocjan, začasna odpravnica poslov Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu. Govoreč o pomenu tega dneva je izkazala zadovoljstvo, da so se Slovenci ter prijatelji Slovenije zbrali v tako

velikem številu. Posebej je pozdravila gospoda Odon Vertovška, krepkega stoletnika, ki s svojim življenjem in delom priča o več desetletni povezavi Slovenije in Srbije.

Koncert je uprizorila Lara Janković, znana slovenska šansonjerka, katero je občinstvo že imelo priložnost spoznati (v Biltenu, št. 12 je bil objavljen intervju, ki sta ga z njo imela Slavka Sunajko in Dušan Marčetič). Na koncertu so izvedli osem pesmi Ferija Lainščka (*Zima, Daljave, Na kožo zapisane zgodbe, Pečat, Moj tata, Ciganska balada, Pesem ciganske deklice in Sladka pesem*), znanega slovenskega pisatelja, pesnika, dramaturga, scenarista ter pisca besedil. Ob izvajanju pesmi z ruskim, romskim, srbskim odtenkom, so Lara Janković spremljali Vitalij Osmack na kitari, Matija Krečič na violini, Žarko Vojnović na harmoniki, ter Petra Trobec na kontrabasu. Program so izvedli profesionalno in stilno korektno, pred zelo razpoloženim občinstvom, ki je tople pozdravilo vsako pesem.

Po končanem koncertu so vsi navzoči ostali v prijaznem vzdušju v avli Kolarca. To je bila priložnost za druženje, klepet ter medsebojno boljše spoznavanje.

Anica Sabo

Prevedel: Branko Zorko

PRAZNOVANJE DNEVA DRŽAVNOSTI SLOVENIJE -koncert zbora Kredarica iz Novega Sada-

Ob proslavi Dneva državnosti Republike Slovenije je v cerkvi Krista Kralja v Beogradu, 25. junija 2010 sveto mašo daroval nadškof in metropolit, monsignor Stanislav Hočevar. Za vse navzoče je to bila priložnost, da se v prostoru duhovne realnosti medsebojno zblizamo, ter postanemo del ene same velike slovenske družine. Navdihnjeno in z veliko pozornosti je monsignor Hočevar neizmerno prispeval k temu prazniku.

Po maši je svečano vzdušje poudaril pevski zbor »Kredarica« iz Novega Sada. Zbor nam je, vod vodstvom Suzane Gros, podaril priložnostni koncert. Izvedli so znane ljudske pesmi *Po jezzeru, Kje so tiste stezic, Gorenjska zdravljica*, in tudi dela slove-

nskih avtorjev. Slišali smo znane skladbe D. Jenka *Struna*, J. Fleišmana *Luna sije*, a še posebej toplo je pozdravljena izvedba vsem ljube pesmi S.V. Avsenika *Slovenija odkod lepote tvoje*. Z dolgotrajnim aplavzom so navzoči izkazali svojo hvaležnost dragim gostom iz Novega Sada ter njihovi dirigentki. To je bila priložnost, da še enkrat slišimo lepo slovensko besedo in uživamo v prelepah pesmih. Po koncertu so se vsi navzoči ostali v Župni dvorani na klepetu in druženju ob dobrotah, ki so jih pripravile pridne članice našega društva.

Anica Sabo

Prevedel: Branko Zorko

KULTURNI PRAZNIK V DRUŠTVU SAVA

Slovenski kulturni praznik smo v Društvu Sava praznovali 16. februarja 2010. S himno *Zdravljica*, na verze Franceta Prešerena, se je pričel slavnostni program. Naši najmlajši člani, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenščine (Jovana Vujanov, Mina Jocić, Sara Krstić, Mihajlo Micić, Ivana Pavlović in Matija Đukanović) so nam z učiteljico Rut Zlobec priredili literaturni večer, ki se je zaključil s pesmijo *Rožic ne bom trgala*. Zapeli sta

jo Teodora Radivojčević in Ivana Graovac, na harmoniki pa jih je spremljal njen dedek, Ivan Debeljak. Slovenske ljudske pesmi (*Teče mi, teče voudica, Zvedel sem nekaj novega in Glejte, že sonce zahaja*) nam je predstavila Pojoča družba društva Sava, Janko Brezovar, pa je navdihneno recitiral Prešernovi pesmi *Povodni mož* in *Mornar*. Tudi tokrat smo prireditev zaključili s prijetnim druženjem članov in prijateljev Društva, ob prigrizku, ki so ga pripravile naše članice.

Uredništvo

VOLITVE ZA ELEKTORJE

Nacionalni svet slovenske narodne manjšine je ustanovljen junija 2010. O poteku njegovega nastajanja so člani Društva bili obveščeni ne le preko Biltena, ki ga društvo izdaja, temveč tudi s sredstvi javnega obveščanja. Verjetno je zdaj priložnost, da se spomnimo nekaterih dogodkov pred ustanavljanjem tega pomembnega

so spoznali pomen nacionalnega sveta ter podprli idejo o njegovem ustanavljanju.

V akcijo so se vključila tudi ostala društva Slovencev na ozemlju Srbije, toda vsa ta prizadevanja niso obrodila sadu. Sprememba zakona (2009) je prinesla nove pogoje za volitve v

institucionalnega organiziranja slovenske manjšine v Srbiji.

Odllok o sprožanju postopka za ustanovitev Nacionalnega sveta je Skupščina društva Sava sprejela leta 2004. Člani društva

to telo, zaradi česa je bilo potrebno znova zagnati akcijo za ustanovitev Nacionalnega sveta. Ker tudi zelo obsežno zavzemanje, da bi vse Slovence seznanili s pomenom vpisa v posebne volilne

sezname, ki je potekalo preko medijev in tudi v društvu Sava, ni dalo rezultata, smo se odločili za edini možni korak. Začeli smo z zbiranjem podpisov za podporo elektorjem, ki naj bi potem ustanovili Nacionalni svet.

Za vsakega elektorja je bilo potrebno zbrati 100 sodno overjenih podpisov. Da bi to akcijo primerno izpeljali, je predsedstvo večkrat organiziralo dežurstvo sodnega overitelja v prostorih društva.

Člani so bili obveščeni o vseh dogajanjih in so se v velikem številu odzvali k zbiranju podpisov. Vsak dan, kadar je v Društvu bil sodni overitelj, je v društvu bilo zelo živo. Včasih je bilo

treba za overitev podpisov stati v vrsti. Člani so izkazali veliko zanimanje za to dogajanje. Bilo je ganljivo opazovati, kako so tudi najstarejši člani Društva, med katerimi posebej poudarjam Odonu Vertovška, krepkega stoletnika, ter komaj nekoliko mlajšega Franca Zorka, dali polno podporo volitvam za elektorje. Posebej je pomembno poudariti odgovornost mlajših članov, ki so v velikem številu podprli to akcijo.

Nemogoče je navesti imena vseh, ki so se odzvali povabilu. Naravnost tako bi bilo težko naštetiti vse tiste, ki so iz dneva v dan potrpežljivo in vztrajno delali na tem, da se celoten, niti najmanj preprost postopek zbiranja podpisov opravi do konca, možno da to zdaj ni niti pomembno. Dejstvo je, da so Slovenci v Srbiji izkazali visoko raven osebne in kolektivne odgovornosti. Vsem skupaj je uspelo odgovoriti na izziv, spoštovati priložnost, ki nam je bila ponujena, ter oblikovati institucionalen okvir delovanja. Nacionalni svet slovenske narodnostne manjšine sedaj obstaja. Verjamemo, da je to dobro za vse Slovence, ki živijo v Srbiji in mu želimo uspešno delo.

Anica Sabo

Prevedel: Branko Zorko

France Mihelič

SLOVENSKI POSLOVNI KLUB

Na sestanku Slovenskega poslovnega kluba dne **4. marca 2010** v Hotelu Continental Beograd, dvorana Atlantik/Pacifik, so na dnevnem redu bile predstavitve:

- Gospa Nata Mesarović, predsednica Vrhovnega kasacionega sodišča Republike Srbije, tema: Reforme pravosodja, novi zakoni o izvršitvi - parničnem post-

opku, v svetlobi hitrejšega in efikasnjšega naplačila terjatev;

- Srečo Jadek, partner in ustanovitelj slovenske odvetniške pisarne Jadek & Pensa, tema: Lawyers & Friends SE European Legal Network;

Mihajlo Prica, partner in ustanovitelj srske odvetniške pisarne Prica & Partners, Pozdravni nagovor;

Aleksandar Mančev, odvetniška pisarna Prica & Partners, tema: Novi Zakon o planiranju in graditvi;

Naslednji sestanek je bil **8. aprila 2010** z naslednjimi predstavitevami:

- Gospa Vesna Perič, direktorica Agencije za tuja vlaganja in promocijo izvoza Srbije (SIEPA), tema: Gospodarsko

sodelovanje R. Srbije in R. Slovenije ter možnosti za izpopolnjevanje;

- Janko Arah, podpredsednik »Evropsko zvezo združenj za management consulting« (FEACO) in predsednik Zbornice za management consulting (ZMCS), tema: 50 let organiziranega management consultinga v Evropi in 5 mesecev obstoja ZMCS v Sloveniji;

- Aleksandra Vladislavljević, predsednica Upravnega odbora Združenja poslovnih konzultantov Srbije (UPKS), tema: Raziskovanja o stanju consulting industrije v Srbiji;

- Srdjan Janićević, poslovni svetovalec iz podjetja KOMON SENS, tema: Kreativno poslovno svetovanje;

Na sestanku **13. maja 2010** so bile naslednje predstavitve:

- Dejan Šoškić, predsednik Sveta Narodne banke Srbije, tema: Ključni makroekonomski kazalci;

- Predstavitev poslovnega sistema Abanka Vipa d.d., tema: Strategija razvoja grupe Abanka Vipa d.d.

Vladimir Uršič

„PODARIMO KNJIGO SLOVENSKIM DRUŠTVOM V SRBIJI“ – dobrodelna akcija zbiranja knjig v občini Škofja Loka –

Svetovni dan knjige praznujemo 23. aprila, zaradi simbolicke tega datuma za svetovno književnost. Namreč, na ta dan so leta 1616 umrli Miquel de Cervantes, William Shakespeare in Garcilaso de la Vega, istočasno pa je to tudi datum rojstva ali smrti uglednih avtorjev, kot so Maurice Druon, Haldor K. Laxness, Vladimir Nabokov, Josep Pla in Manuel Mejía Vallejo.

Kot poklon tem avtorjem, je UNESCO l. 1995, na Generalni konferenciji 23. april razglasil za Svetovni dan knjige, z željo, da bi podprali vse, predvsem pa mlade, nad odkrijejo zadovoljstvo branja in izrazijo spoštovanje tistim, ki so prispevali k družbenem in kulturnem razvoju človeštva.

Ideja o praznovanju Svetovnega dneva knjige izhaja iz

KNJIŽNICA
IVANA TAVČARJA
ŠKOFJA LOKA

DOBRODELNA AKCIJA

OD 2. DO 30. APRILA 2010

PODARIMO KNJIGO

SLOVENSКИM DRUŠTVOM V SRBIJI

Vabimo vas k darovanju lepo ohranjene
mladinske literature in leposlovja za odrasle.

Knjižno gradivo sprejemamo na naslednjih odjemnih mestih:

KNJIŽNICA IVANA TAVČARJA ŠKOFJA LOKA,

ŠOLSKA ULICA 6, ŠKOFJA LOKA

KRAJEVNA KNJIŽNICA GORENJA VAS,

SESTRANSKA VAS 14, GORENJA VAS

KRAJEVNA KNJIŽNICA POLJANE,

POLJANE NAD ŠKOFJO LOKO 77, POLJANE

KRAJEVNA KNJIŽNICA TRATA,

FRANKOVO NASELJE 74A, ŠKOFJA LOKA

KRAJEVNA KNJIŽNICA ŽELEZNIKI, ČEŠNJICA 54, ŽELEZNIKI

KRAJEVNA KNJIŽNICA ŽIRI, TABOR 2, ŽIRI

Katalonije, iz katere se je tradicija podarjanja vrtnice ob vsaki prodani knjigi, razširila na cel svet in je zaznamovana z različnimi akcijami in dogodki, ki so navezani na knjigo.

Ta dan smo l. 2010 v društvu Sava praznovan zahvaljujoč članom in simpatizerjem mariborskega Arhivskega društva, ki so nam, med dvodnevni obiskom Beograda, v imenu Društva ljubiteljev knjig Ciproš iz Maribora, darovali veliko število knjig.

Bilo je pretresljivo videti, kako arhivarji iz cele Slovenije, na čelu s predsednikom dr. Petrom Pavlom Klasincem izstopajo iz avtobusa z rokami polnimi knjig - najlepšim darilom za našo knjižnico. Gostje in gostitelji smo se, po enournem pogovoru o aktualnih temah in težavah, s katerimi se srečujemo pripadniki slovenske skupnosti v Beogradu, poslovili, Mariborčani pa so nadaljevali z obiskom Beograda.

Po enem mesecu je Društvo Slovencev Sava spet imelo čast gostiti prijatelje knjige. Tokrat so nas obiskali knjižničarji iz šestih knjižnic slovenske občine Škofja Loka.

Do ideje o obisku in sodelovanju je prišlo po naključju, v osupljivem ambientu Galerije slik "Sava Šumanović" v Šidu. Po promociji knjig o slovenski izgnanki Mariji Demšar in njenem bivanju v domu slikarja Save Šumanovića ter njegove matere Perside, smo se ob večerji in črnem vinu, tri ljubiteljice knjig, Marija Lebar, direktorica Knjižnice Ivana Tavčarja Škofja Loka, Majda Treven, knjižničarka omenjene knjižnica, ter podpisnica teh vrstic, dogovorile, da bomo organizirale dobrodelno akcijo zbiranja knjig za slovenska društva v Srbiji. V 28-ih dneh, kolikor je trajala akcija, je zbrano dragocenih 1386 knjig v slovenščini, ki so pozneje razdeljene med 13-imi društvi Slovencev v Srbiji. Poleg omenjenih knjižnic, so knjige darovale tudi številne založbe iz Slovenije (Pegaz International, Rokus, Karantanija, Modrijan, Mladinska knjiga, NUK in SAZU iz Ljubljane, Društvo Mohorjeva družba iz Celja, Aurora As in Učila International iz Trziča, Zavod Litera iz Maribora, Morfem iz Preserja).

S temi dragocenimi donacijami so se omenjene knjižnice iz Slovenije, čigar glavno mesto – Ljubljano je UNESCO (organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo) razglasil za svetovno prestolnico knjige v letu 2010, vpisale na seznam darovalcev knjižnicam slovenskih društev v Srbiji in so pomembno prispevale k ohranjanju slovenskega jezika in kulture, kar je tudi en temeljnih ciljev obstoja naših društev.

Biljana Milenković Vuković

Prevedla: Maja Đukanović

PRAZNOVANJE VELIKE NOČI V DRUŠTVU SAVA

Praznovanje božiča in velike noči v našem društvu Sava sčasoma prihaja v navado. Prvega dne praznujemo doma, drugega dne se pa zbiramo v našem društvu, v katerem negujemo slovenske običaje. Tako je bilo tudi v tem letu.

Gospe iz Pojoče družbe so organizirale prazniški program. Najprej smo v kapeli Caritasa imeli slovensko mašo. Mašo je služil gospod nadškof Stanislav Hočvar, ki kljub številnim obveznostim, zlasti ob praznikih, zmeraj z veseljem sprejme naše povabilo. Kapela je bila polna vernikov, naša Pojoča družba je pa med mašo pela

slovenske velikonočnice. Spremljali so nas gospod nadškof in verniki.

Po maši so pridne članice društva s pomočjo „dirigentske palice“ naše Brankice Djurić v petih minutah postavile na mizo vse dobrote, ki so jih radodarno pripravile pridne gospodinje.

Na razpolago so nam bile mesne pite, pite s sirom in različni čudoviti prigrizki, potem sladice, tortica in, seveda, neizogibna potica. Sredi mize smo postavili košarico polno pisanih jajc, moški so pa, kakor se spodobi, poskrbeli za pijačo. Naenkrat smo zaslišali močen moški glas,

ki je zapel pesem „Majolka bod pozdravljena“. Bil je to gospod nadškof, obkrožen z moškimi člani društva. Zelo hitro smo se jim pridružile tudi mi žene tako v petju kakor tudi v pitju. Ob okusnem prigrizku smo se lepo pogovarjali, voščili praznik z veliko lepih želja, peli in se družili. Srečali smo stare prijatelje in se seznanili z novimi. Poudariti je treba, da so pri vsem tem delu pomagali tudi mladi člani društva. Skratka, bilo je lepo in veselo.

Silvestra Raičević

Prevedla: Dušanka Tomić

Vljudno prosimo **KEKCE** in **MOJCE**, ki so dopolnili 18 let, da prevzamejo svoje nove članske izkaznice v začetku l. 2011.

OTROŠKI KOTIČEK

UNESCO izbral Ljubljano
kot svetovno prestolnico
knjige leta 2010

18. junija 2009 v Parizu na sedežu UNESCO so razglasili da bo Ljubljana ~~bita~~ "Svetovna prestolnica knjige" v letu 2010.

Generalni sekretar Koïchira Matsuura je rekel, da bo to čudovito mesto dobilo priznanje za kolektivno zavezanost k promoviranju knjig in branja v kontekstu slobode izražanja in kulturne odprtosti.

Slovenija ima tradicionalno bogato in razvejano založniško dejavnost, katere gostota je največja ravno v prestolnici. V Sloveniji letos s poštovanjem slavimo 500-letnico rojstva Primoža Trubarja, ki je leta 1550 izdal prvi slovenski knjigi Abecednik in Katekizam in z njima postavil temelje za razvoj slovenskega knjižnega jezika, to več po meni državotvorno dejanje. To pomembno obletco je Unesco uvrstil na svoj seznam.

Istok Totić
Ana Ravnjak

JUNIJ 2010 V DRUŠTVU SAVA

Podelitev spričeval in poslovilni večer z učiteljico Rut Zlobec

Rut Zlobec je v Srbijo prišla pred tremi leti. Pogumno se je sprijela s tukajšnjimi navadami in pogoji v društvih Slovencev. Skoraj vsak dan je potovala v drug kraj, ampak ob vstopu v prostore, kjer je imela pouk in ob pogledu na učence, je vsa utrujenost izginila in že je našla moč in energijo za vsakega učenca posebej.

Zelo zahteven nivojski pouk, kakor ga priporočata Zavod za šolstvo in Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije, je pri Rut potekal izjemno uspešno. Učenci so zelo, zelo radi obiskovali ure slovenščine, saj jim je učiteljica vsako srečanje popestrila s kakšnim presenečenjem.

Večkrat na leto jih je tudi popeljala v Slovenijo, najpogosteje v svoje Pišce zraven Brežic, potem pa še na izlete v okolico. Na teh potovanjih so ustvarjeni številni stiki in prijateljstva.

Ko je junija prišla na vrsto poslovilna podelitev spričeval smo mnogi imeli solzne oči. Ne moremo si predstavljati, da se Rut vrača svojim učencem v Sloveniji.

Rut nas je spet presenetila z domiselnim programom, tako da so sodelovali vsi in izkazali veliko znanja. Prekrasna scenografija, narejena takorekoč „iz nič“, tako kot vedno. Veliko domišljije, malo kartona, malo listja in smo v hosti, na popotovanju gospoda Zajčka in gospodične Medvedke.

Naši Rut se nikoli ne bomo mogli dovolj zahvaliti za vse dobro, kar nam je prinesla. Razumevanje, toleranco, skrb. Ob slovesu smo se ji za ta tri delovna leta zahvalile Jadranka Šturm Kocjan v imenu Veleposlaništva Republike Slovenije, Anica Sabo v imenu društva Sava, Maja Đukanović v imenu Filološke fakultete ter Snežana Goršek v imenu študentov slovenščine in mladih iz društva Sava.

Močno upamo, da bomo z našo Rut še naprej v trdnem stiku!
Maja Đukanović

Obisk gimnazije Brežic

Iz gimnazije Brežice so prišli v četrtek. Nekateri so bili prvič v Beogradu, nekateri so bili že prej. Jaz sem dobil Bernarda, ki sem ga prej srečal kadar sem bil v Gimnaziji Brežice. Imeli smo se lepo. V petek nisem bil z njim zato ker sem morel iti v šolo, ampak sem bil v soboto z njim. Bili smo na ladji in smo obiskali Ušče. Potem sem šel pri babici in ob petih smo se dogovorili da gremo na noč muzeja. Ampak, bila je velika dež, in smo se vsi razdvoili. Pri njihovem gostovanju je bilo večkrat deža. Potem smo šli na Kalemegdan in smo šli v Vojni Muzej. Sprehod po Kalemegdanu je bil tudi lep, in smo se pogovarjali o vsem. Na koncu smo Bernard in jaz igrali igre.

Bilo je zelo lepo. Naj naslednjič bo enako kot zdaj.
Luka Pandurov

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, jeziku, z jezikom...

Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,

dva jezika, dveh jezikih, z dvema jezikoma

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,

tri jezika, treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotiček

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik nas vedno znova razveseli s kakšnim ucnim gradivom. Pred kratkim je izšla tretja knjiga ucnbenika *Slovenska beseda v živo*, avtoric Andreje Markovič, Mihaele Knez, Nine Šoba in Mojce Stritar, ki jih nekateri med vami poznajo z različnih poletnih tečajev slovenščine.

Ucnbeniški komplet *Slovenska beseda v živo 3* za izpopolnjevalni tečaj slovenščine kot drugega/tujega jezika je namenjen odraslim udeležencem tečajev ali študentom slovenščine, ki želijo svoje znanje nadgraditi do ravni ucnkovitosti (C1) ali celo višje. Obsega dva dela: ucnbenik in delovni zvezek *Slovenska beseda v živo 3a* in ucnbenik in delovni zvezek *Slovenska beseda v živo 3b*. Vsakemu delu sta priloženi dve zgoščenki z avdio in videoposnetki.

Gradivo sestavlja 10 enot, usklajenih s programom Slovenščina za tuje in smernicami, ki jih za to stopnjo podaja Splošni evropski jezikovni okvir. Tako v **delu a** prvi dve enoti obravnava življenje posameznika v vsakdanjiku, v prostem času in v odnosu do drugih ljudi, naslednje tri pa ponujajo informacije o slovenski kulturi, zgodovini in družbenopolitičnem življenju v Sloveniji in zunaj nje. Enote **dela b** so namenjene obravnavi socialne problematike, medijev, aktualnih tem v znanosti in jeziku, ki se pojavlja v poslovnih besedilih. Zadnja, deseta enota je ponavljalna in povzema obravnavane teme. Študente najprej spodbuja, naj razmislijo o svojih jezikovnih zmožnostih, nato pa predstavlja vrsto dejavnosti, ob katerih lahko preverijo, kaj so se naučili. Tako na koncu *dela a* in kot *dela b* je kratek pravopisni dodatek. Oba ucnbenika dopolnjujeta tudi *delovna zvezka*, v katerih je zbrana vrsta raznolikih vaj za utrjevanje obravnavanega besedišča ter slovničnih in sporazumevalnih vzorcev.

Povzeto po: <http://www.centerslo.net/>

SLOVENSKE LJUDSKE PESMI

Barčica po morju plava

narodna

Voice

Bar-či - ca po mor-ju pl - va, dre-ve-sa se pri kla-nja - jo. O le na-
prej, o le na prej. do-kler je še — ve-tra kej, O, le na kej.

Barčica po morju plava,
drevesa se priklanjajo.
O le naprej, o le naprej,
dokler je še vetra kej.

© 2010 Anica Sano

Barčica po morju plava,
jadra se raspenjajo.
O le naprej, o le naprej,
do brezkončnih krajev mej

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnima v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Koruzna pogača na zeljnem listu

Sestavine: 75 do 80 dag ostre koruzne moke, sol, 20 dag sladkorja, ¼ l smetane, 4 jabolka, mleka po potrebi

Iz moke, soli, smetane, sladkorja, naribanih jabolk ter mleka naredimo ne preme-hko testo. Testo na opranem zeljnem listu izoblikujemo z žlico v okroglo pogačo in spečemo v peči ali pa damo list na pekač in spečemo v pečici. Testa je dovolj za dva zeljna lista. Od pečene pogače se list lepo loči. Pečica naj bo precej topla, da se hitro zapeče.

Telečji zrezek z žajbljem

Sestavine: 1,5 kg odluččenega telečjega frikandoja ali carskega dela, 5 dag ostre moke, 15 dag masla ali olja, 2 šopka žajblja, 0,5 l juhe, sol

Iz mesa narežemo zrezke, težke približno 15 dag. Zrezke potolčemo in položimo s hrbtno stranjo v moko. Pečemo jih na vroči maščobi najprej na potolčeni strani. Ko se lepo zapečejo, jih obrnemo in dodamo na drobno zrezan žajbelj. Še malo popečemo, zalijemo z juho in dobro prevremo. Zrezke zložimo na krožnik, čeznje pa zlijemo precejeno omako. Serviramo lahko s krompirjevo kašo, potreseno z ocvrto čebulo.

Pustni šarkelj

Sestavine: 3 dag kvasa, 18 dag masla, 10 dag sladkorja, limonina lupinica, sol, 3 rumenjaki, 1 jajce, vanilin, 1 žlica ruma, 0,5 kg moke, po potrebi mleka, 5 dag rozin

Postavimo kvas. Maslo in sladkor penasto umešamo, dodamo sesekljano limonino lupino, sol, rumenjake, jajce, 1 vanilin in rum. Iz teh sestavin, vzhajanega kvasa, moke in mlačnega mleka naredimo mehko testo. Dobro ga stepamo, vmes pa dodajamo rozine. Testo damo v namazan in pomokan model, sega pa naj do polovice. Ko testo dovolj vzhaja, ga spečemo.

Danijela Stojnić

ALI STE VEDELI DA...?

Zelena dejstva

...je Slovenija med najbolj biotsko raznolikimi državami na svetu? Površina Slovenije predstavlja manj kot 0.004 % celotnega Zemljinega površja, a na njemu živi 1 odstotek vseh živih bitij in 2 odstotka zemeljskih bitij. Skupno kar 24.000 živalskih vrst. **...je Slovenija tretja najbolj gozdnata država v Evropi?** Skoraj 60 % vsega ozemlja pokriva gozd. V zadnjih desetletjih pa se delež gozda še povečuje, saj vsako leto posadimo kar preko milijon dvesto tisoč dreves. **...je več kot tretjina slovenskega ozemlja zaščitena in uvrščenega v evropsko omrežje Natura 2000, ki varuje biotsko raznolikost? ... je bil Krajinski park Ljubljansko barje pred 4000 leti jezero, na katerem so živeli mostiščarji?** Zaradi ohranjenosti narave zdaj slovi kot mednarodno pomembno zavetišče za ptice. V njem gnezdi prek sto vrst ptic, več kot sto vrst pa območje obišče med preletom ali prezimovanjem. **... je Krajinski park Sečoveljske soline edino slovensko mokrišče na seznamu UNESCO kot mokrišče mednarodnega pomena?** Danes deluje le še manjši del solin, ki so stare več kot 700 let, v opuščnem delu solin pa najdemo bogato zakladnico rastlinskega in živalskega sveta, med drugim etruščansko rovkvo, ki je najmanjši sesalec na svetu! **... je v Sloveniji ena izmed največjih populacij rjavega medveda v Evropi?** Bilo naj bi jih med 500 in 700. **... je Slovenija ena izmed vodnato najbolj bogatih držav v Evropi?** Njene

reke, potoki in drugi vodotoki so dolgi kar 27.000 kilometrov. Poleg tega ima številne termalne in mineralne vrelce in veliko podtalnih voda. **...v drugem največjem slovenskem mestu Mariboru raste najstarejša vinska trta na svetu?** Stara je več kot 400 let, kljub temu iz njenih grozdov žametne črnine vsako leto še vedno pridelajo 25 litrov vina. **... je pomemben simbol slovenstva lipa oziroma lipov list?** Najevska lipa na Koroškem naj bi bila stara več kot 780 let, ob njej pa se zadnjih 20 let v avgustu zberejo vsi najpomembnejši slovenski državniki.

Slovenske posebnosti

... se Slovenija uvršča med države z največ sakralnimi objekti glede na število prebivalcev v Evropi? Po Sloveniji je skoraj 3.000 cerkev, kapelic in bogoslužnih znamenj. **... je slovenska posebnost dvojno vezani kozolec ali "toplar"?** V Sloveniji so kozolci, torej objekti, namenjeni sušenju in spravlju sena ter drugih poljskih pridelkov, najbolj razširjeni na svetu. **... v Sloveniji že od ustanovitve leta 1580 deluje svetovno znana kobilarna Lipica, ki slovi po vzgoji skoraj že aristokratskih lipicancev?** Značilnost odraslega lipicanca sta predvsem njegova bela barva in pa neverjetno lahkotna sposobnost učenja. **... geografska in podnebna pestrost ter raznolikost Slovenije omogočajo, da na en dan dopoldan obirate jesenske sadeže, se popoldan skopate v Jadranskem morju, zvečer**

pa skočite še na nočno smuko? ... je slovenska planota Kras dala ime kraškemu svetu in kraškim pojavom širom sveta? Na Krasu so strokovnjaki najprej pojasnili številne kraške posebnosti: podzemne jame, vrtače in vodne ponore. **... ima Slovenija najvišji klif na Jadranu?** Na Strunjanskem polotoku se od obale Jadranskega morja do vrha dviga kar 80 m visoka, skoraj prepadna flišna stena. **... je Cerknjsko jezero presihajoče jezero?** Spomladi in v jeseni, ko se jezero napolni, lahko njegova površina znaša tudi do 38 km², s čimer postane največje slovensko jezero, poleti pa se občutno zmanjša, saj njegovo vodo odvajajo številni požiralniki. **... v Cerknici za časa pusta oblast prevzamejo Butalci?** Literarni liki pisatelja Frana Milčinskega so znani po tem, da so se daleč nazaj skregali s pametjo in v tem boju zmagali. V času pusta torej oživijo in s svojo preroško »modrostjo« vodijo znani slovenski pustni karneval. **... je najbolj znana slovenska maska Kurent?** Ena najbolj tradicionalnih slovenskih pustnih mask s svojo navzočnostjo preganja zimo in prinaša srečo. Kurenti preganjajo zimo na velikem pustnem karnevalu na Ptuj. **...je slovenska tradicionalna praznična jed tako imenovana potica?** V zadnjih časih je postala eden bolj prepoznavnih znakov Slovenije najrazličnejših mednarodnih državnih, kulturnih in športnih srečanjih.

Povzeto po: www.slovenia.info

Priredila: Sara Herman

TEDEN KULTUR V NOVEM MESTU

Predstavitev manjšinskih kultur

Aleksandra Stepančić in Dušan Smole, predstavnika Društva Slovencev „Sava“ iz Beograda, sta se udeležila manifestacije „Teden kultur“ v Novem mestu, ki je potekala od 17. do 20. junija. Glavna tema je bila kulturna raznovrstnost.

Organizatorja sta bila „Društvo za razvijanje prostovoljnega dela“ iz Novega mesta in „Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije“ iz Ljubljane. Novo mesto je stičišče raznovrstnih in številnih kultur, predvsem zaradi dobrega geopolitičnega in gospodarskega položaja. Predstavniki različnih kultur ohranjajo zavest o njihovi kulturni preteklosti in vsi skupaj (posamezniki in različna društva, katerih člani so) sodelujejo pri ustvarjanju kulturne podobe Novega mesta, ki je prav zaradi te raznovrstnosti pogosto organizator kulturnih dogodkov. Od številnih zanimivih vsebin bomo omenili: predstavitev in pogovor z Marijem

Čukom, slovenskim piscem in pesnikom iz Trsta, večer poezije pesnikov iz Novega mesta in Banjaluke, sprehode in ogled lepega centra mesta, obisk grada Otočec in samostana Pleterje. Omenili bomo tudi končno prireditev, v kateri so udeleženci predstavili svoje noše, plese in kuhinjo.

Naša člana sta se udeležila seminarja „Kulturni mozaik in aktivno državljanstvo“, v katerem se je največ debatiralo o problemih vključitve izseljencev in Romov v slovenska društva. Predstavniki slovenskih društev iz Srbije in BiH so iznašali lastne izkušnje pri ohranjanju nacionalne identitete in negovanju slovenske kulture izven matice.

Dušan Smole

Prevedla: Bojana Vuković

OBISK SLOVENSKEGA LJUDSKEGA GLEDALIŠČA IZ CELJA

14. februarja je bila v Beograjskem dramskem gledališču uprizorjena predstava švedskega avtorja Ingmarja Bergmana z naslovom *Jesenska sonata* v izvedbi Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja. V predstavi so igrali Bojan Umek kot Viktor, Pia Zemljič kot Eva, Lučka Počkaj kot Charlotte in Barbara Medvešček kot Helena.

Ingmar Bergman (1918–2007) ni bil le dramatik, temveč tudi režiser, scenarist in producent. Ustvarjal je film, delal v gledališču in na televiziji. Je eden najpomembnejših filmskih mojstrov z izjemnim vplivom na razvoj kinematografije. Med študijem umetnostne zgodovine in književnosti se je navdušil za gledališče in film, od takrat pa se je skoraj vsako leto pozimi posvečal gledališču, »svoji ženi«, in poleti filmu, »svoji ljubici«. Med leti 1963 in 1966 je bil direktor kraljevega gledališča v Stockholmu. Posnel je več kot šestdeset filmov in zrežiral več kot sto dvajset gledaliških predstav. Za svoje delo je prejel številne nagrade, med drugim tudi tri oskarje in nagrado za najboljšega režiserja vseh časov, »Palmu vseh palm«, na filmskem festivalu v Cannesu leta 1997.

Družinska drama *Jesenska sonata* pripoveduje zgodbo o svetovno znani pianistki Charlotte, ki je karieri podredila svoje družinsko življenje, predvsem odnos do hčera. Charlotte po dolgih letih obišče hčer Evo. Ne ve, da je tam tudi njena druga hči Helene, ki je psihično bolna in skoraj nesposobna artikulirane komunikacije. Eva je brez materine vednosti vzela Helene iz senatorija, kamor jo je namestila mati. Napetost med materjo in hčerjo narašča, saj je Charlotte ljubosumna, ker je Helene bolj navezana na sestro Evo kot nanjo, Eva pa živi v bolečini zaradi pomanjkanja materine ljubezni. Napetost doseže vrhunec neke noči, ko se v pogovoru razkrijejo dogodki, ki so bili leta pokopani in se o njih v družinskem krogu ni govorilo. Drama, nabita s čustvi, prikazuje odnose v družini, napetost in odtujenost, ki so posledica materinega zanemarjanja otrok zaradi kariere. Izvrstni psihološki portreti ljudi in nerazčiščena preteklost so podlaga izvrstne, danes izredno aktualne drame.

Dobri poznavalci Bergmanovega stila v drami *Jesenska sonata* lahko prepoznajo Bergmanovo veliko strast do klasične glasbe, ki je imela velik vpliv na njegovo ustvarjanje. V Charlottini popolni predanosti karieri in umetnosti pa se gotovo skriva Bergmanova avtobiografska nota. Kot je sam priznal, ga družinsko življenje ni dosti zanimalo in zanj v resnici ni imel interesa. Priznal je, da si ni mogel zapomniti rojstnih dni in letnic rojstev otrok, natančno pa je vedel vse datume, ki so bili povezani z njegovim delom. Datume rojstev svojih otrok je izračunal glede na dogodke v svojem profesionalnem življenju. Bergman je svoje delo vedno postavljal pred družino, zato mu je bil Charlottin egoizem nekaj povsem normalnega.

Na koncu naj dodam, da so si enkratno predstavo, ki se je prav gotovo dotaknila vsakogar, glede na to, da obravnava neizčrpne in pogosto zavozlane družinske odnose, ogledali številni gledalci, saj je bila gledališka dvorana povsem zapolnjena.

Hkrati se želim v imenu vseh članov in prijateljev Društva Slovencev "Sava" ponovno zahvaliti Beograjskemu dramskemu gledališču, ki nam omogoča ugodno ceno vstopnic.

Danijela Stojnić

NA PLANINCAH...

ROMARSKO POTOVANJE

Že vnaprej smo se veselili romanja po Vojvodini, ki ga je nadškof msgr. S. Hocevar napovedal ob sv. maši lani na dan sv. Štefana.

Vse članice "Pojoče družbe" smo bile še posebno navdušene, ker nam je pripadla čast, da pojemo pri sv. maši in seveda med druženjem z rojaki. Na to smo se z veseljem pripravljale na pevskih vajah pri g. Božici Toskić, v pomoč pa nam je priskočila tudi ga. Svetlana Vnučec.

Torej, 2. junija je prišel že težko pričakovani dan, ko smo se potniki zjutraj zbrali pred cerkvijo sv. Marka v Beogradu, od koder naj bi se ob 8.00 odpeljali na pot. Zbrane ni motil dež, ki je to jutro neusmiljeno padal. 12 prijavljenih pa se je dežja ustrašilo, tako da so njihova mesta v avtobusu ostala prazna. Seveda so bili prikrajšani za lepa doživetja ...

Z malo zamude smo se odpeljali na pot proti Vršču. Med potjo nam je g. Alojz Letonja, župnik pri cerkvi sv. Cirila in Metoda v Beogradu, razlagal o znamenitostih, mimo katerih smo se vozili, ter nam krajšal čas s smešnicami. Zmolili smo tudi molitve za srečno pot. G. Ciril Zajec, župnik pri cerkvi sv. Jožefa na Karaburmi, nam je povedal zgodbo o Lojzetu Grozdetu, mučeniku, ki bo v prihodnjih dneh v Sloveniji proglašen za blaženega.

V Vršac smo prispeli še pred sv. mašo, ki smo jo imeli v katedrali. Cerkev, posvečeno sv. Gerhardu, imenujejo katedrala zaradi njenega izgleda in sloga, čeprav tu nikoli ni bilo sedeža škofije. To je najvišja stavba v Vršču. Zgrajena je v XIX. stoletju na mestu predhodne cerkve, ki je bila posvečena istemu svetniku.

V cerkvi nas je ljubeznivo sprejel mestni župnik, ki nam je na kratko razložil zgodovino katedrale in povedal nekaj o življenju v tej župniji. Sveto mašo v slovenščini je vodil beograjski nadškof in metropolit msgr. Stanislav Hočevar v koncelebraciji z drugima duhovnikoma iz Vršca in našima sopotnikoma g. Cirilom Zajcem in g. Alojzjem Letonjo. Naša "Pojoča družba" je z veseljem pela priložnostne pesmi, posvečene Srcu Jezusovemu, pod vodstvom in s spremljavo na harmoniju gospe Svetlane Vnučec.

Med navdihnjeno pridigo je msgr. Hočevar posebej poudaril pomen medsebojnega povezovanja in ustvarjanja boljših odnosov med ljudmi. Upam, da so se te ganljive besede dotaknile vsakega romarskega srca.

Po maši je dež ponehal. Pridružil se nam je mestni turistični vodič, ki nas je vodil po mestu in nas seznanil z najvažnejšimi znamenitostmi v Vršču, kot so: Narodni muzej z "apoteko na stepeništu", Vladičanski dvor, kapela sv. Križa na zahodnem delu Vršačkega Brega, najvišje vzpetine v Vojvodini, od koder se razgrinja prelesten pogled na mesto Vršac, na širne vinograde in še na daljno okolico, kar pa nam zaradi vremenskih neprilik tega dne ni bilo dano. V Vršču bi lahko še veliko videli, vendar smo imeli bogat program še drugje, tako da smo se odpravili na pot proti Zrenjaninu.

Skozi Zrenjanin smo se pripeljali v Mužljo, kjer nas je pred cerkvijo, posvečeno Svetemu Imenu Marijinemu, pričakal g. Hočevar. Potem so nas salezijanci pristrčno sprejeli v jedilnici prelepega novozgrajenega (2002) internata EMAVS in nas postregli z bogatim kosilom. Tudi pijace ni manjkalo.

Po kosilu so se nam pridružili še rojaki, ki žive v Zrenjaninu. Vse skupaj nas je pozdravil nadškof msgr. Hočevar, Stanko Tratnjek, župnik v Mužlji, in ga. Martina Drča, predsednica društva „Planika“ iz Zrenjanina. Po pozdravu je naša "Pojoča družba" v spremstvu g. Debeljaka s harmoniko in g. Janeza Jelena s kitaro odpela venček starih slovenskih narodnih pesmi. Potem smo se še malo zavrteli in poveselili. Ga. Martina Drča, predsednica slovenskega društva „Planika“ v Zrenjaninu, nam je kljub svojim privatnim obveznostim, prijazno posvetila nekaj svojega dragocenega časa in se veselila z nami.

Na koncu smo si ogledali še mužljansko cerkev, lepo urejeno zunaj in znotraj ter bogato okrašeno s cvetjem. V slovo nam je g. Stanko Tratnjek spregovoril še nekaj prijaznih besed.

Vse lepo hitro mine. Že smo se morali posloviti in slediti začrtanemu programu. Napotili smo se proti Novemu Sadu, kjer smo v predmestju, Petrovaradinu - Tekije obiskali prelepo cerkev, posvečeno Mariji Snežni. Sežidana je na mestu velike bitke, kjer je avstro-ogrsko vojska zmagala 1716. leta nad Turki. 1881. leta je bila obnovljena. Tam smo pod vodstvom s. Danijeje zmolili rožni venec in zapeli nekaj Marijinih pesmi.

Zadnje postajo smo imeli v Kapeli Mira v Sremskih Karlovcih, kjer smo spoznali zgodovino te znamenitosti s štirimi vrati, ki je pomembna zaradi sklenitve miru med Avstro-Ogrsko in Turčijo l. 1699. In kjer je za pogajanja prvič uporabljena okrogla miza. Notranjost in zunanost je bila obnovljena v zadnjih letih, tako da na hribčku s svojo kupolo od daleč blesti nad Sremskimi Karlovc.

Skoraj se je že zmrčilo, ko smo se odpravili proti domu po stari cesti Novi Sad-Beograd. Vrnili smo se srečni in zadovoljni.

Za to lepo romanje smo hvaležni g. Cirilu Zajcu, g. Alojzu Letonji, še posebej pa nadškofu beograjskemu msgr. Stanislavu Hočevarju.

Pavla Milovanović
"Pojoča družba"

IZLET NA DJERDAP

Pojoča družba v slovenskem Društvu „SAVA“ je 12. 06. 2010 organizirala izlet v Djerdapsko sotesko in HE Djerdap.

Zgodaj zjutraj smo se še iz neprebujenega Beograda napotili proti Smederevu in Požarevcu. Obetal se je sončen dan. Skozi Veliko Gradište smo prispeli v Golubac, kjer smo si privoščili krajši počitek na Golubački tvrđavi. To je bilo naše prvo srečanje z Donavo, ki na tem mestu tvori veliko jezero, široko 3,5 km. O jezeru in trdnjavi smo podrobneje pisali v eni od prejšnjih številčk Biltena. Potem smo nadaljevali pot skozi sotesko.

Djerdapska soteska je ena od čudežnih naravnih lepot v Evropi. To je najstarejša ter tudi najdaljša in najgloblja rečna soteska v Evropi. Gotovo je med najlepšimi še danes. Zaradi grajenja hidroelektrarne je potopljenih več naselij. Čeprav ni več tako divja – enostavno pleni s svojo lepoto! Dolga je okrog 140 km in je razdeljena v več kanjonov. Prvi je dolg 14 km, na najožjem mestu je širok 230 m in globok 50 m, imenuje se Golubačka klisura. Sledi 10 km dolga, 1,3 km široka in 20 m globoka Kotlina Ljupkovska. Za njo je 15 km dolg, na najožjem delu 220 m širok in 90 m globok Gospodjin Vir. Pred nastankom Djerdapskega jezera je bil tukaj ogromen, 82 m globok vrtinec,

ki je predstavljal največjo rečno globino v Evropi! V vrtincu je voda imela izredno veliko brzino, tako da je bila plovba ob podvodnem skalovju zelo nevarna. Obala je bila že od davnih časov naseljena; vsekakor je najbolj znano arheološko nahajališče Lepenski Vir, simbol neolitske kulture. Potem pride 17 km dolga, do 4,6 km široka in do 45 m globoka Oršavska kotlina ter na koncu 8,5 km dolga, 1,1 km široka in 80 m globoka Sipska klisura! Imenujemo jo tudi Veliki Djerdap ali Železna vrata. Pred gradnjo hidroelektrarne je bilo tukaj veliko skalovja, ki je štrlelo iz vode, in kamenitih sprovodov, kar je otežilo plovbo.

Ko smo tako očarani z lepoto Donave, utesnjene z visokimi strmimi pečinami, prišli iz kanjona, se nam je pred očmi prikazala z belimi obrisi in skladnimi linijami brana hidroelektrarne. HE Djerdap I. je 255 km daleč od Beograda. Z občudovanjem nas je navdajal skupek naravnega bogastva in človeškega uma. Gradnja se je začela leta 1964. V pogon pa so jo dali 1970 leta. Po tehničnih rešitvah je bila tedaj edinstvena v svetu. Sestavljena je iz dveh elektrarn (ena na romunski in druga na naši strani, vsaka ima 6 enot). Vsaka je dolga 214 m, 67 m visoka ter v osnovi 78 m široka. Ima dve prevodnici in 441 m dolgo, 60 m visoko prelivno brano s 14 prelivnimi polji. Tega dne so zaradi pričakovanega poplavnega vala izpustili vodo iz jezera, tako da smo imeli srečo videti brano v njeni popolni lepoti!

Z vodnico smo obiskali strojno halo. Ponudila se nam je redka priložnost videti rotor agregata, ki je v postopku revitalizacije. Ljubezniva vodnica nam je do podrobnosti razložila vse v zvezi z gradnjo in delovanjem brane, agregata, prevodnice itd.

Na koncu naj povem, da je ohranjenih kar nekaj zgodovinskih spomenikov (kot so npr. tri Trajanove table) in arheoloških

nahajališč, čeprav je zaradi gradnje hidroelektrarne potopljenih več naselij z obeh strani. Je pa sedaj plovba po Donavi veliko lažja in varnejša. Najbolj pa je seveda pomembna velika pridobitev energije. Poudariti je treba, da so tudi naši strokovnjaki zaslužni za projekt, gradnjo in upravljanje.

Potem smo obiskali še ostanke rimske utrdbe Dijana in Trajanov most, zgrajene v prvem stoletju nove dobe. Bili smo izredno zadovoljni z vsem, kar smo videli. Utruženi in lačni smo se napotili k hiši družine Adamović v Tekiji, kjer so nam pripravili domačo ribjo juho ter soma in smuča na žaru. Kosilo smo imeli na njihovi terasi, s katere se prostira prekrasen pogled na Donavo. Ribe smo dodobra zalili z belim in črnim vinom. V prijetnem pogovoru z gostiteljem smo preživeli lepo popoldne ter se pred večerom zadovoljni vrnili v Beograd. Sklenili smo, da bomo take izlete organizirali pogosteje.

Silvestra Raičević

Prevedla: Pavla Milovanović

VZPON NA GRAN PARADISO, JULIJ 2010

Potem, ko smo na balkanskih in slovenskih prostorih obiskali skoraj vse najvišje vrhove, smo se odločili, da poskusimo vzpon tudi na višje gore in smo si izbrali Gran Paradiso, 4061 m visok vrh v Dolomitih v Italiji.

Ker na tej višini že pri marsikomu nastanejo resni problemi zaradi višinske bolezni (pomanjkanja kisika) se je bilo treba skrbno pripraviti. Prvi pogoj je dobra fizična pripravljenost (kondicija), ki smo si jo nabrali kar v srbskih gorah. Zaradi nevarnosti, ki jih prinašajo sneg, led, ter nizke temperature je potrebna ustrezna oprema: cepin, dereze, osebni reševalni pas, karabini (vponke), ter različne vrvi in poznavanje različnih vozlov. Pa še naučiti se je bilo treba pravilne uporabe.

Po vseh pripravah, nas je osem, z najetim kombijem 9. julija odpotovalo v 1250 km oddaljen Pont (pri Aosti), čisto na francoski meji in 1970 m visoko. Vozili smo ponoči, kar sami. Pont leži v ozki toda lepi alpski dolini čisto obdan z visokimi vrhovi. Tam smo se poslovili od civilizacije (naprej ni bilo niti mobilnega omrežja) ter z težkimi nahrbtniki odkorakali do doma Refugio Vittorio Emanuele na višini 2725 m. Najprej ob hitri, peneči se reki, potem pa po vijugasti kamniti poti, ki prečka veliko šumnih potokov, ki po skalah drvi v dolino. Število lepih slapov se ne da naštet. Ob poti pa najprej macesnov gozd,

potem pa grmovje i trava in planinsko cvetje vseh barv, na koncu pa skoraj sam kamen. Ob poti smo srečali prvega svizca, ni bil preveč plašen, le opazoval nas je.

Dom je velik, nekoliko futuristične zunanje podobe, a skromne notranjosti, toda dobro pripravljen za težke vremenske razmere na tej višini. Okoli doma je kamnit teren, za njim pa kar celo polje nametanih granitnih skal, ki so nekdanj pridrvele s bližnjega pobočja. Okoliški vrhovi so popolnoma prekriti s snegom in iz njih na vse strani priteka voda, ter pada prek skalovja. Kamor pogledaš je kak potok in slap. Če le pomislim, da hodimo v neko dolino, da bi videli en sam slap, tukaj jih je pa na stotine. In seveda šumijo, celo noč. Ob tem šumu smo lepo spali. Prej pa prvi znaki višinske bolezni – glavobol.

Naslednji dan smo se za vajo odpravili približno 3350 m visoko. Preko velikih skal do snega (meja snega je približno na višini 3000 m, hitro za tem pa je že večni sneg oziroma led, ki se poleti le v zgornji plasti malo stali in omehča). Zaradi tega je hoja po njem zelo naporna. Do meje snega pa na goli skali rastejo rožice prekrasnih barv in različnih oblik. Večino srečujemo tudi v Julijcih, opazili smo pa tudi nekatere nove.

Na snegu smo vadili padce, reševanje, navezovanje itn, predvsem smo pa preizkusili in nastavili lastno opremo. Nekaj ur smo se mudili v tej višini, kar je tudi prilagajanje na redkejši zrak pred glavnim vzponom. Sonce je tukaj zelo močno, zaradi česar smo se vsi dobro namazali z zaščitnimi mazili, dobro se oblekli, na glavo si dali kapo ter sončna očala, na roke pa rokavice. Na snegu smo srečali skupine planincev, ki so se vračali z vrha. Tu pa tam smo na snegu opazili tudi različne (žive) žuželke podobne osam, metulje, itn. Kaj počnejo tukaj na snegu in s čem se hranijo ni jasno.

Proti večeru smo prišli v doma ter občudovali sončni zahod za alpskimi vrhovi. En svizec se je sprehajal v bližini doma in se nastavljal našim foto aparatom. Lepa velika žival s debelim kožuhom. Množica ljudi ga očitno ni preveč motila. Zelo zgodaj smo šli spat.

Vstali smo naslednji dan ob pol štirih. Zunaj še popolna tema, nebo čisto črno in z nešteto zvezd. Toliko popolnoma jasnih zvezd v dolini nikoli ne vidiš. Hladno ni bilo. Po hitrem zajtrku smo se oblekli: aktivno (hitro sušče) perilo in drugo prilagojeno obleko, ter vetrovko povrh. Manjši nahrbtnik smo pripravili že zvečer: rezervno perilo, nekaj hrane, predvsem suho sadje, ter orehe, arašide, oreščke, lešnike... in ostala oprema: kape, rokavice, sončna očala, vrvi, vponke, mazila proti soncu in vodo.

Na čelo smo si dali svetilke, ter v vrsti krenili po skalah navzgor. Pred nama je že bilo nekaj skupin, ki so v popolni temi s svojimi svetili, kot kresničke že vijugale po pobočjih nad nami. Za nami pa naravnost tako, kot kašne svetleče kače, druge skupine. Korakali smo molče in pazili, da ne bi stopili na kak nestabilen kamen. Kmalu se je začelo daniti, najprej so zvezde zbledele in nebo je začelo spreminjati barve; od temno modre do rdečkaste. Najvišji vrhovi proti zahodu so bili obsijani s rdečkasto-rumeno svetlobo. Mi pa smo še vedno bili v temi doline.

Ko smo prišli do meje snega smo si navezali dereze, pripeli vponke navezali kratke osebne vrvi, prijeli cepin v roko in smo že bili na snegu. Ta pa ni bil mehek temveč čisto zmrznjen zaradi tega smo bili veseli da imamo dereze.

Gran Paradiso je zelo obiskan štiritisočak, skupine planincev so nas prehitevale, druge pa mi in počasi smo se vzpenjali. Zdaj je sonce že močno sijalo na čisto belo snežno odejo in brez sončnih očal sploh ne bi šlo. Na višini približno 3500 m smo se po štirje povezali z daljšo vrvo. Med nami je bilo 8-10 m vrvi in je bilo treba zelo paziti na korak tistega pred sabo. Če si hodil prehitro sej vrv hitro znašla pod nogami (derezami), če si hodil prepočasno te je predhodnik cuknil naprej. In to vse na pobočjih, ki so ponekod bila nagnjena 45°.

Ves čas sem imel fotoaparat v roki ter slikal, vrv pa me je zelo ovirala pri tem. Motivov za slikanje pa je bilo na vsakem koraku. Čeprav so največje površine bile bleščeče (snežno) bele, tu pa tam so molele skale različnih oblik in barv. Vrhovi so bili pokriti s snegom, razen najbolj strmih in soncu izpostavljenih strani. Nebo je bilo temno modro posejano z belimi in sivimi oblaki spreminjajočih se oblik.

Nekajkrat smo se vzpenjali zelo strmo potem spet nekoliko bolj položno po sledih predhodne skupine. To je najbolj varno, ker pod vrhnjim snegom je led in v njem razpoke, ki se spreminjajo in utegnejo biti zelo nevarne. Predvsem zardi nevarnosti padca v razpoke ali spodrsa na strmih pobočjih je večina obiskovalcev Gran Paradisa navezana. Ko smo končno zagledali vrh na njem je že bilo veliko ljudi, pred nami in za nami pa nove skupine, nekateri so se že vračali. Vse skupaj močno spominja na množične obiske Triglava v poletnih mesecih.

Pred vrhom najbolj nevarna razpoka v ledu, ki je tokrat bila zasuta s snegom in popolnoma varna za prehod. Nato pa še zadnja strmina, ozka gaz v globokem snegu in je treba čakati, da neka skupina pride dol, potem pa nadaljujemo pot. Ob 11. uri smo na vrhu strme vzpetine dosegli vrh, ki ga tvorijo rdečkaste granitne skale, podobne velikanskim opekam, kot da bi jih nekdo

zloži v velikanski zid. Širina zidu le 1-2 m dolžina pa 15 m, na koncu pa čisto bel kipec Madone (Device Marije). Za zidom pa odsekana skala ki pada nekaj sto metrov v globino.

Dalje nismo mogli, ker je ves vrh že bil zaseden s planinci, za nami so pa stale še druge skupine, ki bi tudi rade prišle gor. Obstali smo nekaj minut in se ozrli okoli sebe. Ker je dan bil izredno lep, brez vetra, je razgled bil čudovit. Pod nami bleščeče, čiste snežne površine. Nekaj sto kilometrov naokrog smo videli le snežne vrhove Alp; različne višine in oblik. Prepoznali smo Mont Blanc, Matterhorn,.. In nikjer nobenih sledov civilizacije, sama gorska divjina, vrhovi, skale, sneg in oblaki, kilometre daleč, kakor da ne bi bili sredi Evrope. Slikali smo se le posamično, ker prostora za skupno fotografijo ni bilo in se pričeli previdno spuščati. Pot je strma, ozka, poledenela in veliko drugih planincev želi mimo na vrh. Vsi so navezani imajo cepine, deruze, sončna očala, pa kape in snežna oblačila, čeprav je spodaj v dolini poletje in so vročine. Ko smo prišli na prvo manj nagnjeno površino smo končno lahko naredili skupno fotografijo z Mont Blancom v ozadju.

Ozračje se je nekoliko segrelo in je bilo prav prijetno, nam se pa ni mudilo, ker smo hitro opravili vzpon. Sedaj smo bili sproščeni in zelo zadovoljni zaradi uspeha. Izkazalo se je, da so dolge priprave bile koristne, nihče ni imel problemov zaradi redkega zraka in pomanjkanja kisika. Pa še veliko srečo smo imeli z lepim vremenom. Do samega vrha so nas spremljali črni ptiči rumenega kljuna ter oranžnih nog – planinska kavka. Tudi oni so

se navadili in pridejo čisto blizu ljudi pobirat drobtinice hrane, ki jih planinci vedno puščajo za seboj.

Sestop je bil hitrejši, pa tudi več časa je bilo za fotografiranje. Pod mejo snega smo opazili nekaj jezer krasne smaragdne barve. Hitro smo se razvezali in gibanje postalo bolj prijetno. Sneg se je medtem razmehčal in je hoja postala težja, neprenehoma so noge propadle v globoki sneg. Ko smo prišli do spodnje meje snega smo se rešili še derez in nadaljevali prek velikanskih skal, ki so se zdele, kakor da bi jih kak velikan tukaj nametal. Ob 15. uri smo bili v domu, jedli in spet pripravili velike nahrbtnike, ki so sedaj bili le nekoliko lažji, saj smo nekaj hrane pojedli.

Ob 17. uri smo se pričeli spuščati v dolino. Oblaki so se nabirali za bližnjimi vrhovi in je začelo pihati. Kmalu je začel dež, nato pa še toča, bliskalo se je in grmelo. Mi smo pa bili na čisto izpostavljeni poti v dolino. Lahko smo le hodili naprej in upali, da nas ne bo strela udarila.

Dež nas je spremljal prav do Ponta, kamor smo prišli ob sedmih zvečer, popolnoma premočeni. Veliki nahrbtniki so se »napili« vode in so postali veliko težji. Toda vsaj topleje je bilo. Tisti dan je bil zelo dolg in naporen povzpeli smo se 1335 m visoko, nakar pa smo se spustili skoraj 2100 m.

Prespali smo v Pontu. Naslednje jutro smo že ob šestih zjutraj »štartali« z našim kombijem in ob devetih zvečer smo bili v Beogradu.

Odravo je v okviru Planinskega društva »Železničar« organiziral Mirko Detiček, poleg njega pa sva se udeležila še dva člana Društva »Sava«, in sicer Vinko Grgič ter jaz.

Branko Zorko

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so preminili in nas zapustili ali pa se preselili v neki drugi, upamo, boljši svet, kakorkoli kdo od nas to dojema. Objavljamo imena tistih, o čigar odhodu smo obveščeni. Hkrati vas prosimo, da nas obvestite, če veste še za kakšne člane društva, ki so umrli. Informacija naj vsebuje: ime in priimek, datum ter kraj rojstva in smrti.

Angela Glišić ★ 18. 05. 1929 selo Laze v Tuhinju – † 24. 02. 2010 Smederevska Palanka

BILTEN
ДРУШТВО СЛОВЕНАЦА У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА
DRUŠTVO SLOVENCEV V BEOGRADU - DRUŠTVO SAVA

Izdajatelj: DRUŠTVO SLOVENCEV V BEOGRADU - DRUŠTVO SAVA

Beograd, Višegradska 23, tel/fax: +381 11 2641-357, e-mail: sava-si@eunet.rs www.drustvosava.org

Uredništvo: Vladimir Uršič, glavni in odgovorni urednik; Biljana Milenković Vuković, urednik; Anica Sabo, Slobodan Jakoš, Ivan Debeljak in Branko Zorko, člani

Lektorici: Maja Đukanović in Tatjana Bukvič

Likovno-grafična priprava: Dušan Todorović, Aleksandra Anđelković, Igor Stepančić in Jasmina Pucarević

Bilten je brezplačen. Izhajanje Biltena financira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Rokopisov, fotografij in risb ne vračamo. Podpisani članki

predstavljajo osebno mnenje avtorjev, ki se nujno ne morajo strinjati z mnenjem uredništva. Uredništvo ima pravico po potrebi skrajšati in prilagoditi prispеле priloge.

CIP - Каталогизacija у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
061

BILTEN / Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu

ISSN 1452-9092 = Bilten (Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu)

COBISS.SR-ID 140641548